ఆంధ్రభూమి వివిధ వార్షికోత్సవ సంచిక

ఆదివారం 9-6-1963

సుబాన్‌సిరి సరిహద్దు డివిజన్‌లోని వాలాంగ్ తెగకు చెందిన యువతి తధేక ధ్యానంతో అల్లిక పని చేస్తున్న దృశ్యం.

నేఫా ప్రజాజీవనంలో యుద్ధ పరిస్థితి

చైనా దురాక్రమణ సమయంలో తగిలిన దెబ్బనుంచి నేఫా ప్రజలు అతి శీఘ్రంగా కోలుకున్నారు. ఇది వారి కార్యదీక్షకు, స్వయం కృషికి దృఢ సంకల్పానికి ప్రబల నిదర్శనం. ఈ దురాక్రమణ ఫలితంగా వారు వెనుకముందులు ఆలోచించడం ప్రారంభించారు. మాతృదేశ సంరక్షణకు తమంతటతామే సన్నద్ధులు కావాలని వారు నిర్ణయించుకున్నారు. ఈ ఆదివాసులలో చాలమంది పనిజలు సైన్యంలో చేరడానికి ఎంతో ఉత్సాహంతో ముందుకు వస్తున్నారు. ఇప్పటికే అనేకమంది చాప్లా తెగలకు చెందిన అనేక మంది యువకులు సైన్యంలో చేరారు. అదివాసి విద్యార్థులు జాతీయ సైనిక విద్యార్థి పాఠశాలలో చేరడానికి ఉత్సాహపడుతున్నారు. నేఫాలో అన్ని పాఠశాలలో మాతృభాషలోనే జాతీయ సైనిక విద్యార్థి దళాలు ఏర్పాటు జరుగుతున్నాయి.

అతి శీఘ్రంగా అభివృద్ధి ఈ ప్రాంతంలోని ప్రజలకు ఆధునిక వ్యవసాయ, వ్యాపార శాస్త్రీయ సాంకేతిక జ్ఞానాలను పరిచయం చేయడానికి నేఫా పాఠశాల వర్గం తీవ్రకృషి చేస్తున్నది. అయితే ఈ ఆధునిక సౌకర్యాలు మూలంగా ఆదివాసుల జీవనవిధానంలో అతి ముఖ్యమైన లక్షణాలకు వారి నిలువలకు భంగం కలగకుండా జాగ్రత్త వహించడం జరిగింది.

నేఫాలోని అన్ని డివిజనులలోనూ అతి శీఘ్రంగా అభివృద్ధి జరుగుతోంది. అనేక ఆసుపత్రులు, పాఠశాలలు వృత్తి శిక్షణ కేంద్రాలు వ్యవసాయ పరిదర్శన క్షేత్రాలు నిర్మించిన బడినాయి. పాలఘాట్ ఆసుపత్రిని అభివృద్ధి పరచి పడకల సంఖ్య 60 నుంచి 150కి పెంచారు. వైద్య సౌకర్యానికే కాకుండా ఈ ఆసుపత్రి వర్గాలు ప్రయోగశాల అసిస్టెంట్లకు శిక్షణ కేంద్రంగా కూడా ఉపయోగ పడుతున్నది.

ఉదయవ్యాధి రాకుండా నివారించడానికి మాదిరి మందు ఇచ్చే వైద్య సిబ్బంది బృందాలు మరూరి నివారణ పథకం క్రింద పనిచేసే సిబ్బందిబృందాలే కాక ఇప్పుడు నేఫాలో 90 కి పైచిలుకుగా పంచాయతీ ఆరోగ్య కేంద్రాలు ఈ రంగంలో కృషి చేస్తున్నాయి.

వృత్తిశిక్షణ కేంద్రాలు

స్వయాత్మక కృషిపట్ల ఇక్కడి ఆదివాసులకు మంచి అభిరుచి ఉన్నది. సౌందర్యారాధన వారి స్వభావసిద్ధమైన గుణం. ఆదివాసుల ఈ ప్రత్యేక లక్షణాలను ఒక క్రమమైన పద్ధతిలో అభివృద్ధి పరచడానికి కృషి జరుగుతున్నది. నేఫాలో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలలో ఇది అతి ప్రభావమైన కార్యక్రమం. చేతి పనివారి వడ్రంగం కమ్మరి మరి తెడుకు పేముతో అల్లిక పని వంటి వృత్తిపనులలో శిక్షణ ఇచ్చేందుకుగాను పనిగల కార్యక్రమాలు రూపొందించబడినాయి. ఈ వృత్తి శిక్షణ కేంద్రాలలో ఇప్పటికి ఒక వెయ్యిమందికి పైగా పనివారు శిక్షణ పొందారు. మరో 40 మంది పనివారు ప్రస్తుతం శిక్షణ పొందుతున్నారు. వారు తిరిగి స్వగ్రామాలకు వెళ్ళి తోటి గ్రామస్థులకు ఇక్కడ కొత్తగా నేర్చుకున్న విద్య ఇక్కడ సంపాదించిన అనుభవాలను గురించి వివరిస్తున్నారు తద్వారా వృత్తి విద్యా వ్యాప్తికి ఈ శిక్షణార్థులు ఎంతో తోడ్పడుతున్నారు.

ఇతర అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు

నేఫాలో యువతులందరూ విద్యార్థినులుగా పట్ల ఎంతో ఆసక్తి కనపరుస్తున్నారు. పెద్ద ఎత్తున వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధించడానికి తీవ్రకృషి జరుగుతోంది.

ఆదివాసులలో కొన్ని తెగలవారికి అందులోనూ ముఖ్యంగా గల్లాంగులకు పశుపాలన ఉద్యమంపట్ల అనంత అభిమానం కలిగింది. ఈ ప్రాంతాలలో పశుపాలన సంఘాలు ఏర్పాటు చెయ్యబడినాయి.

కామెంగ్ పరిహద్దు డివిజన్‌లోని మోంపా తెగవాళ్లు జానపద నృత్యం చేస్తున్న దృశ్యం.

పెకింగ్ ప్రతిపాదనలోని "మడత పేచి"

ప్రశ్న :- అక్టోబరు 24 న చైనా చేసిన తీవ్రమైన ప్రతిపాదనను భారత దేశం ఎందుకు నిరాకరించింది? చూడటానికి ఎక్కువ ఉదారమైందిగా కనిపించే చైనా ప్రతిపాదన సారం బారు 1959 నవంబరు 7 కు ముందున్న సాంకేతికతను ఉపసంహరించుకోవలసి వుండగా పరిహద్దులలో 1962 సెప్టెంబరు 8 కి ముందున్న పరిస్థితి పునరుద్ధరించాలని భారతదేశం ఎందుకు పట్టుపడుతున్నది? ఈ ప్రతిపాదనలో "మడత పేచీ" ఏమైనా వుందా?

సమాధానం :- 1962 అక్టోబరు 24 న చైనా చేసిన ప్రతిపాదనను సమర్థించటం అంటే పరిహద్దులలో ఈ కిందివానిని ఆమోదించటం అవుతుంది.

1. పశ్చిమ విభాగంలో 14,000 చదరపు మైళ్ళు చైనా ఆక్రమించిన భూభాగాన్ని గురించి భారతదేశం వాదంటానికి వీలుండదు.

2. మధ్య విభాగంలో చైనా వారు యదార్థంగా ఆక్రమించుకున్న ప్రాంతాన్ని వారికి తత్తం చేయటం అవుతుంది.

3. మెక్‌మోహన్ రేఖ అంటే ఏమిటో చైనా చిత్రం వచ్చినట్టు ఏది చెప్పినా దానికి ఒప్పుకొని లోగడ పరిహద్దు అని అంగీకరించబడిన ఉన్నత హిమాలయ శిఖర శ్రేణిని యిప్పుడు వారు అనుకోవాలన్నమాట అంతేగాక భారతదేశంలో ప్రవేశించికి కీలకాలవంటివైన పర్వత కనుమలను చైనా వారి చేతికి వదిలిపెట్టాలన్నమాట.

చైనా చెప్పే "1959 నవంబరు 7 నాటికి యదార్థంగా ఆదీనంలో వున్న ప్రాంతాల పరిహద్దు రేఖను గురించి ఒక ప్రాథమిక విషయాన్ని తరచు మరచిపోవటం అవుతున్నది. అదేమంటే అది స్పష్టమైన పరిహద్దు రేఖ కానే కాదు. కొన్ని యితమిద్దంగా ఎన్నడూ నిర్ణయించటం జరగలేదు. మన భూభాగంలో చొచ్చుకు వచ్చే చైనా సైనికుల కాకపోకలను బట్టి ముందు ముందుకు జరుగుతూ వస్తున్న వంకర టింకర రేఖ అది. భారతదేశంపై తాను పెద్దపెటున దాడి జరపటం మూలంగాను ఆ తర్వాతను తనకు సమకూడిన భూభాగాలను దిట్టపరచుకోవాలని చైనా ప్రభావోత్సుకత చైనా ప్రతిపాదనలలో వున్న పెద్ద "మడత పేచీ" యిది.

1962 సెప్టెంబరు 8 కి ముందున్న పరిస్థితిని పునరుద్ధరించాలని ఇండియా పట్టుపడుతున్నదంటే, ప్రధానమంత్రి శ్రీ నెహ్రూ గారు లోక్‌సభలో చెప్పాలంటే అది "ఒక సూత్రంపై ఆధారపడి వుంది అ చే 1962 సెప్టెంబరు 8 తర్వాత దురాక్రమణ జరిపి ఆక్రమించుకున్న ప్రాంతాలను ఖాళీచేయాలి" దురాక్రమణ ఫలితంగా పొందిన లాభాలను దురాక్రమణదారులు నిలుపుకోవటానికి వీలు లేదు

భారత దేశపు సూచనలు

ప్రశ్న :- ఇండియా చైనాల మధ్య చర్చలు జరగటానికై భారత దేశం నిర్దిష్టంగా ఏవైనా సూచనలు చేసిందా?

సమాధానం :- తాను చేసిన తప్పులు సరిదిద్దుకోవటానికి చైనా ప్రభుత్వం తీసుకో వలసిన కనీసపు చర్యలను గురించి ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నెహ్రూ తన 1962 నవంబరు 14 లేఖలో తెలిపారు.

తూర్పు విభాగంలో చైనా 1959 నవంబరు 7 నాటి తన ప్రాంతాలకు సైన్యాలకు ఉపసంహరించుకోవాలి. అంటే హిమాలయా నది ఉత్పత్తి స్థాన పర్వతశ్రేణి వెంటనున్న సరిహద్దుకు ఈ సరిహద్దును చైనా మొదటిసారి 1962 సెప్టెంబరు కన్న దాటింది - అనవసరక్కక్కడ చైనా తన సైన్యాలను ఉపసంహరించుకోవాలన్నమాట

మధ్య భాగంలో వారు నది ఉత్పత్తి స్థాన పర్వతశ్రేణులోని ఉన్నత శిఖర శ్రేణికి ఉత్తరంగా వెళ్ళారు.

పశ్చిమ విభాగంలో చైనా సైన్యాలు 1959 నవంబరు 7కు వారి ఆధీనంలో వున్న సాంకేతికతకు తిరిగి వెళ్ళాలి అనగా వారి పాంగూర్ సైనిక సానం ఖుర్నాక్ కోట. కాంగ్కలా అక్సాయ్‌చిన్ ప్రధాన రహస్య నికలుపే రేఖ వెంట వారు వుండాలి.

భారత సైనికులు మూడు విభాగాలలోను 1962 సెప్టెంబరు 8కి ముందు వారు ఆక్రమించిన స్థానాలకు తిరిగి వెళ్ళాలి

ప్రశ్న - చైనా-భారత దేశపరిహద్దు వివాదాన్ని అంతర్జాతీయ న్యాయ సాధనానికి సమర్పించటంద్వారా పరిష్కరించాలని భారతదేశం చేసిన సూచనను చైనా ఎంతవరకు సముఖం చూపింది?

సమాధానం - చైనా తన దురాక్రమణను ఉపసంహరించుకున్నట్టయితే

ప్రశ్నోత్తరాలు

హేగ్‌లోని అంతర్జాతీయ న్యాయ స్థానమంటే అంతర్జాతీయ సంస్థకు సరిహద్దు సమస్యను సమర్పించటానికి తాను సిద్ధంగా వున్నట్టు 1962 డిసెంబరు 10న లోక్‌సభలో శ్రీ నెహ్రూ చెప్పారు.

మొదటిసారి చైనా ఈ సూచనను గురించి 1960 ఏప్రిల్ 20న ముచ్చటించింది. ప్రధాన మంత్రి శ్రీ నెహ్రూకు శ్రీ చౌఎన్-లై వ్రాసిన లేఖలో యిలా వుంది. "చైనా - భారతదేశ సరిహద్దు వివాదాన్ని అంతర్జాతీయ సంస్థ మధ్యవర్తిత్వానికి సంప్రదామనికి చైనా ప్రభుత్వం ఉన్నదూ ఉన్నట్లో లేదు అలా చెయటానికి అది ఎప్పుడూ సమ్మతించదుగూడాను".

హేగ్ న్యాయస్థానం అధికారం

ప్రశ్న!- ఐక్యరాజ్యసమితిలో చైనాకు సభ్యత్వం లేనప్పుడు చైనా-భారతదేశం వివాదంమీద తీర్పు చెప్పటానికి ప్రపంచ న్యాయస్థానానికి అధికారం వుందా? ప్రపంచ న్యాయస్థానం ఇదివరకు ఏ రెండు దేశాలమధ్య చైనా వివాదాన్ని తీర్చిందా?

సమాధానం:- హేగ్‌లోని అంతర్జాతీయ న్యాయస్థానపు శాసనం పై సంతకాలు చేయని దేశాలు గూడా తమకు సంబంధించిన ఒక తగాదాను గాని అన్ని తగాదాలను గాని లేదా కొన్ని తగాదాలను గానీ ఆ న్యాయస్థానం తీర్పుకు సమర్పించుకోవచ్చని 1946 లో ఐక్యరాజ్యసమితి తాలూకు భద్రతా మండలి ఒక తీర్మానం చేసింది. చైనా కోరినట్లయితే ఈ తీర్మానం క్రింద చైనా భారత దేశ వివాదాన్ని ప్రపంచ న్యాయ స్థానం తీర్చేటు చేయవచ్చు

ఇటీవల 1962 జూలులో ప్రపంచ న్యాయస్థానం కంబోడియా థాయ్‌లాండ్ దేశాలమధ్య సరిహద్దు వివాదాన్ని తీర్చింది. చైనా-భారతదేశపు సరిహద్దు వివాదం విషయంలో ఈ సమయానికి ప్రత్యేక సాముఖ్యముంది. ఎందుకంటే కాంబోడియా థాయ్‌లాండ్ వివాదంలోని ప్రాతిపదిక ఇతనాలు చాదాపు చైనా-భారత వివాదం విషయంలో విచారించవలసిన విషయాల వంటివే.

చైనా-భారతదేశ సరిహద్దు సమస్యలోనైతే ఈ వివాదంలో గూడా బడం విడిక న్యాయాలు గుర్తించబడ్డ ప్రకృతి బద్ధంగా విర్లయమైన సరిహద్దులు క్రమమైనవా, కాదా అన్న విషయం విచారించవలసి వచ్చింది. అంతేగాక యిది గూడా రెండు ఆసియా రాజ్యాలకు సంబంధించిన వివాదం ఈ రాజ్యాలకు ఒకదానికి యింతకు ముందు పాలించిన బరోపా రాజ్యంనుంచి వాక్కులు, బాధ్యతలు సంక్రమించాయి న్యాయశాస్త్రంలోని ఎస్టాపుల్ సిద్ధాంతం గూడా దీనికి వర్తిస్తుంది కారణం వివాదగ్రస్తులలో ఒకరు తన మాటలు లేదా ప్రవర్తనలో అతనే అతర్వాత వాదంటున్న పరిస్థితిని సమ్మతించారా లేదా అన్న విషయాన్ని న్యాయస్థానం విచారించవలసి వచ్చింది.

కబీర్ గీతాలు:-

జీవనగంగ

అంగ్ల మూలం రవీంద్రుడు

ఆంధ్రీకరణం పోమముండర్

ప్రతి గృహాంగణమందు దీపమాలిక వెలిగె,
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వెలుగు

ఒకవాటి మముహూర్తమందు నీ వయవాలు
తరచుకొనుచునో ఏ మొ వేచుకొనుచూ అంధ!
అపుడు నిడింపెదవు దీపశిఖపింఛములు.
మృత్యుశ్వాసల నిప్పు నిడివిడి పోవులే!
ప్రతి గృహాంగణ మందు దీపమాలిక వెలిగె!
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వెలుగు!

నినుటకే మున్నదిట కనుటకే మున్నదిట?
కెయిదముల నడుపు కారణమేమి కలదిచటన్?
జీవత్సమ్ముగా బ్రతుకు కేమిటి గొప్ప?
జీవన్మృతుని భాతి మరణించుటే లెస్స!
ప్రతి గృహాంగణమందు దీపమాలిక వెలిగె
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వెలుగు!

శాంతిమయ హృదయమున పశాంత జీవనము
కలవాడె యోగి యిలలోనమే వ్యర్థమ్ము!
ప్రభువు రెంగట కలడు దేవళము వెదకెదెలె?
నిన్ను స్థలము నిడచి శాళమెక్కెడ వేల?
ప్రతి గృహాంగణమందు దీపమాలిక వెలిగె
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వెలుగు!

బ్రాహ్మణ పురోహితుడు ప్రతి గృహమ్మునకేగి,
ఈశ్వరార్చన కొరకు పెట్టెడు జనములను;
బ్రాహ్మణుని కడుపునిండుట తథ్యమగునేమొ
పరమాత్మ దర్శనము కలుగునటె మూఢమతి!
ప్రతి గృహాంగణమందు దీపమాలిక వెలుగె
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వులుగు!

అయ్యయో మూఢమతి! నీ మోక్షమనే కలదు
అద్యంత రహిత పాశాళ జీవన గంగ!
కాని నివేళకో పాషాణమును కూర్చి
పూజించుటకు పూనుకొంటివి వ్యర్థముగ!
ప్రతి గృహాంగణమందు దీపమాలిక వెలిగె!
అందుడా కనలేవు నవ్వు దివ్వెల వెలుగు!

ఆత్మయోగి కబీరు జ్ఞానవాద కేతనుడు
పరమాత్మ మాధుర్య కీర్తనకు పరిణాడు.
పాతయోగ విద్యలకు అసలు పాపే పోడు.
ముంచిపెడల పుణ్యపాపాల దరిపోడు
అనిరంజన ప్రభువు నిరుణుడు నిష్కలుడు!
అద్యంత రహితమై వెలుగు తీవ్రదృవుడు!

(XXI)

అఖండ ప్రతిభాశాలి అప్పాజీ

సుమారు నాలుగువందల సంవత్సరాలకు పూర్వం దక్షిణ భారత దేశంలో పశ్చిమాధిపత్యం వహించి విజయనగర సామ్రాజ్యాన్ని శ్రీకృష్ణదేవరాయలు పరిపాలిస్తూండేవాడు. పవిత్రజలముల పుణ్యనదియైన తుంగభద్ర ప్రక్కనే నిర్మింపబడిన గిరదుర్గం - విజయనగరం కవులకు కళాకారులకు జరిపించిన కీర్తిమంతుడు-శ్రీకృష్ణదేవరాయలు శౌర్య ధైర్యసమములాతని సొంతసొత్తు అప్పటి విజయనగర సామ్రాజ్య రాజధాని విజయనగరం మేరుపర్వతాలవంటు ప్రాకారములుగల విజయనగర దుర్గం చాల బలిష్టమైంది. దాని బయటి ప్రాకారపు చుట్టుకొలత ఇరవైమైళ్లుగు మైళ్లు ఒకదానిలో ఒకటిగా నిర్మింపబడిన ప్రాకారాలు మొత్తం యేడు ఆ దుర్గాన్ని అనుక్షణం వేలాది ఆంధ్ర వీరులు విల్లుకత్తులతో కావలాకాస్తూంటారు ఇలా శత్రుజన అభేద్యంగా నిర్మింపబడిన దుర్గం మన ఆంధ్రదేశ తూర్పులో యిదొక్కటేనని ప్రతీతి అటువంటి సార్వభౌముని అభివృద్ధికి విజయాలకు పరిపాలనా నిశిష్టతకు కారకుడు మహామంత్రి తిమ్మరుసు చిన్నతనం నుండి అల్లారుముద్దుగా లాలించి పెంచి సకల విద్యలు నేర్పిన అనురాగమూర్తి తిమ్మరుసుకు శ్రీకృష్ణదేవరాయలు అల్లారుముద్దుగ పెట్టుకొన్న పేరు అప్పాజీ రక్షకుడుగా గురువుగా పితృసమానుడుగ మహామంత్రిగా రాయలను కంటికెప్పలా కాపాడే అప్పాజీ అంటే రాయలకు అమిత గౌరవం అప్పాజీ స్వతహాగ మహాకవి సంస్కృతంలో పుద్దండ పండితుడు కాని అతని కార్యభారం పెరిగిన కొలదీ కవితాసేవ కుంటుబడింది అతని కవితాశాలంటే శ్రీకృష్ణదేవరాయలకు కూడ సంక్రమించింది

శ్రీకృష్ణదేవరాయ సార్వభౌముడికిద్దరు భార్యలు అందులో ఒకామె గజపతి రాజపుత్రి అన్నపూర్ణ రెండవ భార్య శ్రీరంగమట్టపు రాజైన గంగరాజు కుమార్తె తిరుమలాంబిక అన్నపూర్ణ మహారాజు ప్రణయారాధ్య దేవత, తిరుమలాంబిక ఆంధ్ర సామ్రాజ్య పట్టపురాణి రాజు కామెపై ప్రేమకంటే గౌరవం మెండు అంధ్ర సామ్రాజ్యాన ఏకైక గౌరవానికి అప్పాజీ తరువాత తిరుమలాంబికే అర్హురాలని మహారాజు అభిప్రాయం ఆమె కోరికకు తిరుగులేదు. సార్వభౌముని సైన్యం శాసించగల అధికారం ఆమెకుంది.

మహామంత్రి అప్పాజీ అజ్ఞ మహారాజుకు అనుల్లంఘనీయం, అప్పాజీ ముందు మహారాజు పిల్లి అప్పాజీకి అత్యంతర ప్రదేశాలంటూ లేవుఅతడు చండశాసనుడు చివరకు మహారాజు వివాహం కూడా అప్పాజీ సర్వాధికారాలతోనే జరిగింది. కేవలం కవి పండితులకు తప్ప మరొకరికి మంత్రిని చూడటానికి ధైర్యంచాలదు. ఆయన పేరు వింటే శత్రురాజులు గజగజ వణకుతారు అప్పాజీ కత్తియుందంలో భౌముని సైన్యం శాసించగల అధికారం ఆమెకుంది.

చారిత్రక కథానిక

సాటిలేని వీరుడు అయినా ఖడ్గానికి పని చెప్పకుండానే యుక్తితో కార్యాన్ని సానుకూలం చేసుకోగల ప్రతిభ అతనికి దైవం ప్రసాదించాడు.

అప్పాజీ చినవాటి జీవితం చాల విచిత్రమైనదివీటినిసమిమ్మన (అప్పాజీ) జన్మస్థలం. తండ్రిరాయసం అప్పయ్యగారు. తల్లి బాగమ్మ

చిన్నతనంలోనే తండ్రి గతించాడు అతని పినతండ్రి మేనమామా ఏకమై సర్వస్వం అపహరించ తిమ్మన్నను దిక్కు లేని వానిగా చేశారు. ఆవిరక్తితో తిమ్మన చారిని వదలి వచ్చేశాడు తర్వాత కొంత కాలానికి చంద్రగిరిలో ఒకసత్రం యజమానికి యెన నరసయ్య అతనిని నీలకుట్టుకునిబతికాడుమరికొంతకాలానికి అ సమయంలో రామలింగనాయకుడను నొకాయన తిమ్మన్న తెలివి తేటలకు ఆశ్చర్యపడి నీకు తగిన వుద్యోగ మిప్పిస్తానని చెప్పి అప్పటి విజయనగర సార్వభౌముడైన నరసనాయని దర్బారులో పని యిప్పించాడు అప్పటి నుంచి తిమ్మన "తిమ్మరుసు" అనే పేరుతో తన బుద్ధి యుక్తులతో మహారాజు మెప్పు పొంది వున్నత పదవులు పొందుతూ వచ్చాడు మరికొంత కాలానికి తిమ్మరుసు విజయనగర సామ్రాజ్యపు మహామంత్రియైనాడు ఆ నరసనాయకుని రెండవ కుమారుడే శ్రీకృష్ణదేవరాయలు పెద్దకుమారుడు వీరనరసింహరాయలు సురదుంచిన కారణంగా శ్రీకృష్ణదేవరాయలు తిమ్మరుసు అదుపాజ్ఞలలో అఖండ విద్యావంతుడై అంతులేని విజ్ఞానాన్ని పొందాడు అలారు ముద్దుగా పెంచిన తిమ్మరుసు శ్రీకృష్ణదేవరాయలకు నిష్పాక్షిగా మారాడు-తర్వాత శ్రీకృష్ణదేవరాయలు సార్వభౌముడైనాడు ప్రజలకు మహామంత్రిగా కన్పించిన శ్రీకృష్ణదేవరాయ సార్వభౌమునికి అదివతి అప్పాజీయే తొలిపారిగా ఉదయగిరి మహారాజైన గజపతిపై దండయాత్ర సాగించినప్పుడు ఆ దండయాత్రకు అప్పాజీయే అధ్వర్యం వహించాడు ఆ దండయాత్రలోని అంతరార్థం వారిద్దరికే (రాజుకు అప్పాజీకి) మాత్రమే తెలుసు

గజపతి దుర్గం చాల బలిష్టమైనదిరాయల సైన్యం పద్దెనిమిది నెలలు ముట్టడించినా ఫలితం శూన్యమే పోయింది. ఒకేవాటి రాత్రి అప్పాజీ తనయుత్తితో ఒక నూతన మార్గం కనుగొన్నాడు తెల్లవారే సరికి ఆంధ్రసైన్యం వెడల్పయిన బాటనునిర్మించింది. తెల్లవారే సరికి తిమ్మరుసు విజయనగరానికి గుమ్మంముందు హాజరైనాడు ఆంధ్ర సైన్యం ఉదయగిరి కోటవాకిలిని చేరింది తన దుర్గాన్ని వాశనమై పోవడంతో గజపతికి వెర్రెత్తి నటయింది వెంటనే గజపతికి పరిహాసు సందల సమగులతోనూ పదేనిమిదివేల గుర్రాలతోను వాలుగుఏతుల కాల్బలంతోనూ ఓడ్రం నుంచి బయలుదేరి కృష్ణానదికి వుత్తరాన విజయవాడ వద్ద సమరసన్నాహాలతో విడిది చేశాడు ఈ వార్త రాయలు తెలిసి పడటంతో వెంటనే అప్పాజీ సేనలకు పురుమిచ్చి కృష్ణ దక్షిణ తీరానికి మహాసేనయుడు అల్లపాని పెద్దన మంత్రిని "ఆంధ్రకవితా పితామహుడు" అనే బిరుదు రప్పించాడు. తరువాత అప్పాజీ గజపతి తిని రెండు మైళ్ళ వెనుతిరిగి తాము దుమ ప్రహరించాడు రాయలు కనిగానే నదినిదాటి యుద్ధం చేపేటందుకు అవకాశం యివ్వకుని. లేకపోతే తాను రెండు మైళ్ళు జరిగి నదిని దాటి వచ్చే అవకాశం చూసుకొంటామని ఆ నదవేగంగా నదిలో యుద్ధంచేపిదాదనడటం యిరువురూ శ్రేయస్కరం కాదని గలిగాడు పెద్దన రాయలకు కబురంపాడు కానీ అందుకు గజపతి అంగీకరించ లేదు దానితో అప్పాజీ ఒక నాటి రెండవ జాము న ఆంధ్ర గజబలంతో నదికి కృత్రిమ వంతెన నిర్మించమని వుత్తర్వు జారీచేశాడు. వెంటనే ఆంధ్ర గజాలు వంతెనగా తయారయ్యాయి తర్వాత కాల్బలం ఆ గజవారాధి పై నుండి నదిని దాటాయి ఇంకేముంది అఖండ బల పరాక్రమ సైన్యం కలిగిన గజపతి అప్పాజీయుక్తులతో పాగిన ఆ దండయాత్రకు ఎంతో తెలివిగా ఓడిపోయాడు మహామంత్రి యుక్తుల ముందు గజపతికి పిల్లియైనాడు శ్రీకృష్ణ దేవరాయని కోర్కె

ఎమ్. రామస్వామి

ప్రకారం గజపతి తన కుమార్తె తుళాదేవిని రాయలకిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు తరువాత దేవరాయలు ఆ పేరు యిష్టలేక మంత్రి సలహాతో "అన్నపూర్ణ"గా మార్చుకొన్నాడు ఆమె రాయలకత్యంత ప్రీతి పాత్రురాలు ఆమెఅడ పంచాలు మహారాజును ముగ్ధుని గావించాయి ఆ ప్రేమ పరిణామమే తక్కువ వంశజుడైన గజపతిపై దండెత్తి ఓడ. ఈ దండయాత్ర విజయంతో రాయలకీర్తి ఆకాశాన్నంటింది.

శ్రీకృష్ణదేవరాయలుపాహిత్యాభిమాని ఆ నాటి తన సామ్రాజ్యంలో సాహిత్యానికిఅంతులేని విలువనిచ్చాడు మహారాజు తిమ్మని విద్యాన్ని రాయలకు వివిధించిన వానికి అతరలతలు సంతృప్తిపలంగా ముట్టేవి. చక్కని కవనం అల్లగలిగే వాందరినీ రాజుగారుఅంతరంగికులుగా చేసుకునేవారు అందుకు అప్పాజీ సాహిత్యాభిలాష మరింత దోహదం గావించేది రాయలకు అల్లపాని పెద్దన అంటే ఆ మిత ప్రేమ ప్రాపిన "మనుచరిత్రను" అంకిత మొనర్చుకొని ధన, కనక, వస్త్ర, వాహనాలు వందుకొన్న కవి

(మిగతా 6వ పేజీలో)

అప్పాజీ

(శేష వేటి తరువాయి)

చాడు కాని వర్షోత్సవం నిర్వహించలేదు. ఆ మె వివాహానంతరం కూడ వీరేం ద్రుడు ఆమె పొందు కొరకు ఎంతో పాకులాడాడు. బంధుత్వపు వంకతో ఎన్నోసార్లు ఆ తనువులానికి వచ్చేవాడు. భార్య పుట్టినటి బంధువని రాగాలాడకి వెంటో గౌరవించేవాడు. అందులకే అన్నపూర్ణ అంతఃపురం పేరిగా తిరగడానికి వీలు పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమిచ్చాడు. అతను కూడా రాజు మనసు తనతో మరొక భవిష్యజాతకుని గొప్ప గ్రహణం పొందటంలో అత్యంత పోషాడని ఉపాలిచ్చాడు. అదులోని వేదుతో మెలగేందు నరవకుండా యలు అన్నగారైన వప్పటికి రాయల నమ్మకం కొరకు జాజా-జాజా అని సంబోధి సుంటేవాడు రాయలమీద అన్నపూర్ణ దేవి కుండే ప్రేమను తొలగించడానికి కెప్పో యుకులు ఆలోచించేవాడు. ఆ దులోని అర్థం కొంత అర్థంచేసు ఆమె హృదయంలో అనుమానాన్ని రగిల్చేందుకు తిరుమల దేవి ముదు రాయలహో నడిగాడు ఈ జాజ్జ్ విషయాలతో తిలదూర్చే యీ దుష్ట వీరేంద్రుని అంత మొవరిస్తే బాగుటుం దని మాచించాడు దండబాయకుడు కాని యీ విషయం అప్పాజీకి తెలియకుండా ఎన్నెన్నో చేసేవాడు స్త్రీ జాతిలోని ఆ బలహీనత ఆమెను లాక్కాలింగా ఆ జరగాలని తిమ్మజాక్కుడు నొక్కి చెప్పాడు ఇంతలో వారి దృష్టి రెండు దని మాచించాడు దండబాయకుడు కాని యీ విషయం అప్పాజీకి తెలియకుండా తిమ్మజాక్కుడు నొక్కి చెప్పాడు ఇంతలో వారి దృష్టి రెండు దండబాయకుడు కాని ఒక్కపారి క్రుళ్ళి పడ్డారు

వేనంకా గ్రహించాడు మీరు పడేది వేనం కాంతి యుక్తితో దేనినైనా మించిందిలేదు యీపారి రాయలు నీ దగ్గరకు వచ్చినప్పుడు నీ కుమారుని తప్పించి వచ్చు వచ్చాడు అప్పాజీ నీ యువరాజ పట్టాభిషేకానికి వొప్పి చు అన్నపుడు రాజమాత గౌరవం నీకు దక్కుతుంది. పట్ట మహిషివనే తిరుమల గర్వం అణుగుతుంది అని ఎన్నో మార్గు వహించాలి అని హెచ్చరించాడు మహా మంత్రి

మీరు కూడ తగిన జాగ్రత్తలో మెలగాలి అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చాడు దండబాయకుడు

మహామంత్రి యొద్దనో వా క్యం శంకను మాడిపోంది మీరి రాతిగ్రి యేదో ఒక వంకను వీరేం ద్రునిపై కన్ను వేసి పురాలని తిమ్మ కార్యుడు హెచ్చరించాడు అప్పాజీని తత్వాత అంతా వారి వారి వర్షేలా లకు తిరిగి వెళ్ళి పోయారు.

ఒకవాటి పౌర్ణమి రాత్రి అన్నపూర్ణాదేవి అంతపుర పుద్యానంలో శిలా వేదికపై కూర్చుని వాడు వెన్నెలను చూస్తూ ఏదో పారవశ్యంలో మునిగి వుంది శాశ్వాలింగా కోవగించేవా ఆమె హృదయంలో రాయలకు ఉన్నత స్థానం వుంది అనుడు వెన్నెలలో వర్షాశాలిచే చంద్రునిలో రాయలు అతి మనోహరంగా కన్పిస్తున్నాడు ఆమెకు ఆమెలో ఆవేశం పెల్లుబికింది వర్ణనయరాగాన్ని అలా పిసోంది ఇంతలో వెనుక నుండి అమె కళ్ళు మూయబడినవి ఒక్క పారి రాయలయినా అ చీకటిలో వర్షత్యక్ష మైనట్టయింది జామీద మీకు ఈవాటికి దయ కల్గిందన్నమాట అందామే

నీపై ప్రేమానురాగ పూర్వకమైన దయ నిత్యం వాలో బాట్యమాడు తుంది అన్నపూర్ణా కళ్ళు మూసిన వీరేంద్రుని మాటలు ఆమెకు మహా చికాకునిచ్చి కల్గించాయి ఛీ నీచుడా దేవిన నీకి పిగులేకుంటాయింకామిటి బాగుకుమన్నావు? అని గర్జించింది. కాని వీరేంద్రుడు తొణకలేదు.

చిన్నవాటి మన కొమ్మల పెళ్ళిళ్ళు మరదాబా అన్నపూర్ణా ....అని యింకేమో అన బోయాడు కాని ఆయన కెదురెళ్ళి మాటాడాలను కొన్నాడు కాని వెంటనే అతనలా చేయలేక పోయాడు ఆయన వెనుకే మహామంత్రి అప్పాజీ రథం దిగి రావటం అతన్ని కొంత వెనుకకు జరిపింది వీరేంద్రుడు ప్రక్కనే వున్న స్తంభం చాటుకు ఒత్తిగిలి నిలబడ్డాడు అప్పాజీ తిమ్మనలు మనిషి పురంలోనికి ప్రవేశించగా వచ్చిన మనుష్యుడు వెనుకనే వచ్చాడు కాని ఆ వీరేంద్రుడు ఆపాయ విధంగా చూసినా వీరేంద్రుడు అపాయ కరియే అందుకు వేనంగీకరించక తప్పదు రాయల భక్తపట్టు జాగ్రత్త

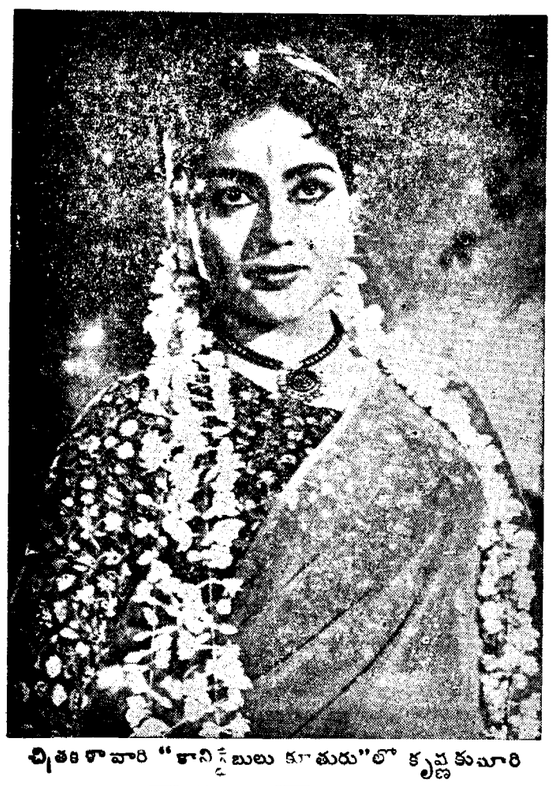

చిత్రకళావారి "కానిస్టేబులు కూతురు"లో కృష్ణకుమారి

చిత్రభూమి

"కానిస్టేబులు కూతురు" "సంగం"

చిత్రకళా వారి "కానిస్టేబులు కూతురు" ఈ నెల 14వ తేదీన ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో చిత్రీకరణ జరిగే విడుదల చిత్రీకరించడానికి బృందం సిద్ధమవుతోంది. కృష్ణకుమారి పూనా తరలి వెళ్ళారు. ఇందులో రాజ్ కపూర్, జయశ్రీ, రాజేంద్రకుమార్ నటిస్తున్నారు.

నిర్మిస్తున్న దృశ్యాలను తీయడానికి బృందం అంతా పగటిపూట చిత్రీకరణ జరుపుతోంది. కృష్ణకుమారి తీగ్గయ్య, గుమ్మడి శాంతారావు రాజశ్రీ, రమణారెడ్డి, బాలసరస్వతి ఈ చిత్రంలో నటిస్తారు. మాటలను ఆత్రేయ పాటలను ఆరుద్ర వ్రాశారు. దర్శకత్వం కాపీ చానక్య నిర్వహించారు. సంగీతం గోవర్ధన్ సమకూర్చారు. ఆంధ్రలోను మద్రాసులోను గత నెల 31వ తారీఖున విడుదలయిన ఈ చిత్రం దిగ్విజయంగా ప్రదర్శింపబడుతోంది. చిత్రకళా చిత్రాలు సత్యం సంపాదకత.

* * *

'అనురాగం'

అనురూప వారి కొత్త చిత్రం "అనురాగం" ఈ నెల 14వ తారీఖున విడుదలవుతుందని తెలుస్తోంది. భానుమతి, లక్ష్మి, గుమ్మడి, తలం పాలరావు, రేలంగి, రమణారెడ్డి, గిరిజ, జానకి మొదలైనవారు నటించిన ఈ చిత్రానికి కాపీ చానక్య దర్శకత్వం వహించారు. సంగీతం పెండ్యాల సమకూర్చారు. టి హనుమంతరావు, డి మూర్తి, వారాయణ నిర్మాణం జరిపారు. ఈ చిత్రాన్ని వాణి ఫిల్మ్స్ వారు సాగర్ టాకీస్ లోను, ప్యారడైజ్ టాకీస్‌లోను విడుదల చేస్తున్నారు.

* * *

"చాంద్ ఔర్ సూరజ్"

విఖ్యాత దర్శకుడు దులాల్ గుహ నిర్మిస్తున్న "చాంద్ ఔర్ సూరజ్" చిత్రం షూటింగు బాలుగంజ్‌లో జరుపుతున్నారు. ఆశోక్ కుమార్, నిరూపరాయ్, అశిత్ సేన్ ముఖ్యపాత్రలు వహిస్తున్నారు. ఈ చిత్రంలో నటిస్తున్నారు. సంగీత దర్శకుడు సలీల్ చౌధరి.

* * *

"గురుదత్ కొత్త చిత్రం"

సహీద్ లతీఫ్ దర్శకత్వం క్రింద గురుదత్ నిర్మిస్తున్న చిత్రంలో గురుదత్ మాలాసిన్హా రెహమాన్ ముఖ్య భూమికలు నిర్వహిస్తున్నారు. ఈ చిత్రానికి ఇంకా పేరు పెట్టలేదు. ఇందులో ఒక కొత్త నటి నిరాడంబరంగా నటిస్తున్నారు.

శాంతారాం వారి "నేహరా"లో ముంతాజ్

కాసు ఫిల్మ్స్ వారి "భరోసా"లో ఆశాపరేఖ్, గురుదత్

చిత్ర సమీక్ష

"భరోసా"

కాసు ఫిల్మ్స్ వారి "భరోసా" శుక్రవారంనాడు నగరంలోని రాయల్, మనోహర్ టాకీసులలో విడుదలై సదరు సాధారణంగా చిత్ర దర్శకులు కొన్ని బాక్స్ ఫీసు సూత్రాలను అనుసరిస్తారని ప్రతీతి. అయితే ఈ బాక్స్ ఫీసు సూత్రాలేవీ ప్రభుత్వరూపాన్ని పొందిన శాసన నిబంధనలు కావు. గనుక బాటిని అందరూ కచ్చితంగా అనుసరించవలసిన అవసరం ఉందనేమో? ఎవరి సూత్రాలు వారివి. ఉంటాయేమో! అందుకే "భరోసా"లో మనకు పేటెంట్ బాక్స్ ఫీసు సూత్రాలేవీ కానరావు. కాని శంకరకు ప్రేక్షకుల అభిరుచుల గురించి కొన్ని ప్రత్యేక అభిప్రాయాలు ఉన్నట్టున్నాయి. కథ ఎప్పటికప్పుడు ప్రేక్షకుని ఊహకు భిన్నంగా నడిచే అది అయితే అమితాసక్తి నిరేకెత్తించి చిత్రం విజయానికి దోహదం చేస్తుందని అయన విశ్వాసం అందుకే రచయితతో కుట్రలన్నీ అయన కథకు అడుగుడుగుకు అనేక మెలికలు తిప్పించాడు. ఇలా చేయడంలో ఔచిత్యానికి అయన అట్టే ప్రాధాన్యం ఇవ్వలేదు. చివరి వంతవరకు తాను చెప్పదలచుకొన్నది స్పష్టంగా ఉండాలని యత్నించారు. ఆ ప్రయత్నంలో పాత్రల చిత్రణ ఓవర్ యాక్టింగ్ చేయించడానికి కూడా సంకోచించలేదు. చివరికి సుద్రాయి బొంబాయిలోని చక్కని దృశ్యాలను జోడించి 16 రీళ్ల చిత్రాన్ని కూడా ప్రేక్షకులు సహనంతో చూచేటట్టు చేయడంలో కృతకృత్యులయ్యారు. ఈ చిత్రంలో అవిద్యావంతుడు అమాయకుడైన పల్లెటూరి రైతుగా గురుదత్ అతని ప్రియురాలు ప్రేమమూర్తిగా ఆశాపరేఖ్ స్వారస్యంగా వారి జీవితాలను సర్వ జాగరూకతతో చూపించిన పెంపుడు తండ్రిగా కనయ్యాలాల్ నటించారు. కాలేజ్ అసిస్టెంట్ ప్రిన్సిపాల్‌గా మహమూద్ హోటల్ మేనేజర్‌గా కుశాలోచిత వినోదం పంచారు. ప్రతి అవకాశాన్ని తనకు అనుకూలంగా త్రిప్పుకొనే దగాపడిన జమీందారుగా ఓం ప్రకాశ్ నటించారు. రాజేంద్ర కృష్ణ పాటలు ప్రాణాలు రవి పాటల వరుసల విషయంలో కన్న బ్యాక్ గ్రౌండ్ సంగీతం విషయంలో అధిక శ్రద్ధ వహించినట్టు ఉన్నది చిత్రంలో అన్నిటికంటే ఉత్తమమైనది తంబు ఫోటోగ్రఫీ.

* * *

"మేరీ బహూన్"

మద్రాసు ఫిల్మ్ లేబొరేటరీ వారి కొత్త చిత్రం "మేరీ బహూన్" విడుదలకు సిద్ధంగావుంది. పద్మిని, ఎమ్ జి. రామచంద్రన్ ఈ చిత్రంలో ముఖ్య భూమికలు నిర్వహించారు. విరు గాక రాజమలి చన సంబియార్ కూడా వున్నారు. ఎ ఎస్ ఎస్వామి దర్శకత్వం వహించిన ఈ చిత్రానికి ధనిరామ్ సంగీతం సమకూర్చారు. పండిట్ ఇంద్ర పాటలను వ్రాశారు.

* * *

హిందీ, ఇంగ్లీషుభాషలలో 'తీన్ దేవియాన్'

నలందా ఎడిటర్ "తీన్ దేవియాన్" అనే చిత్రాన్ని హిందీ ఇంగ్లీషు భాషలలో నిర్మిస్తున్నారు. ఈ రెండింటిని ఒకేసారి నిర్మిస్తారు. ఈ చిత్రానికి నిర్మాత దర్శకుడు అమర్ జీత్ ఇందులో దేవ ఆనంద్, షర్మిలా టాగోర్ ప్రధాన పాత్రలు నిర్వహిస్తున్నారు. కథానాయికలు ముగ్గురు.

ఎవి ఎమ్ వారి కొత్త హిందీ చిత్రం

తమిళనాడులో విశేషంగా ప్రజాదరణను పొందిన మోదరను థియేటర్స్ వారి "కుటుంబం" తమిళ చిత్రం ఆధారంగా తీసుకున్న ఎ.వి ఎమ్ ప్రొడక్షన్స్ వారు హిందీలో ఒక చిత్రాన్ని నిర్మిస్తున్నారు. ఎ.వి ఎమ్ స్టూడియోస్‌లో మాటింగు ఆరంభమైంది. కూడా అశోక్‌కుమార్, ప్రాణ్, మోహన్ చోటే, శివరాజ్ మరియు వంద్య మొదలైనవారు నటిస్తున్న ఈ చిత్రానికి భీమ్ సింగ్ దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. రాజేంద్రకృష్ణ వ్రాసిన పాటలను మదన్ మోహన్ సంగీతం సమకూర్చారు.

* * *

"జీందగీ ఔర్ మౌత్"

"ముఖిమ్" చిత్ర నిర్మాత ఎన్. ఎ అన్సారీ "జిందగీ ఔర్ మౌత్" అనే చిత్రాన్ని ఆరంభించారు. ఈ చిత్రానికి దర్శకుడుగా ఉయనే ఇందులో ఎస్ అన్సారీ, షకీలా, నజీర్ సింగ్ ఖర్, జగదీష్ కమల్, ప్రేమ్ కుమార్, అన్వర్ హుసేన్ నటిస్తున్నారు. పాటలను షకీల్ వ్రాశారు. సంగీతాన్ని రవి సమకూర్చుతున్నారు.

* * *

"ఏక్ దిల్ సౌ అఫ్సానే"

ఆర్. పి తల్వార్ నిర్మిస్తున్న "ఏక్ దిల్ - సౌ అఫ్సానే" చిత్రం షూటింగు పూరి కావచ్చింది. వచ్చే వారం చెన్నాపురి వారికి చూపిస్తారని తెలుస్తోంది. ఇందులో రాజ్ కపూర్, హేమా రెహమాన్, లలితా పవార్, మృదుల మొదలైనవారు నటించారు. శైలేంద్ర, హసరత్ వ్రాసిన పాటలకు శంకర్ - జైకిషన్ సంగీతం సమకూర్చారు. ఇందర్ రాజ్ ఆనంద్ సంభాషణలు వ్రాశారు.

* * *

"సాజ్ ఔర్ ఆవాజ్"

ఎస్. ఎస్ టి వారి ఈస్టమన్ కలరీ చిత్రం "సాజ్ ఔర్ ఆవాజ్" చిత్రంలో కొన్ని పల్లెప్రాంతపు దృశ్యాలను ఈ మధ్య దర్శకుడు శుభోధ్ ముఖర్జీ చిత్రీకరించారు. జాయ్ ముఖర్జీ పయిలా, రాము ఆశిత్ సేన్, లీలామిశ్రా, కొన్ని నటిస్తున్నారు. పద్మి విశ్వాస్, గోపాల్ మొదలైనవారు ఈ చిత్రంలో నటిస్తున్నారు. ఖుర్షీద్ బాలాబాక్స్ వ్రాసిన పాటలకు నౌషాద్ సంగీతం సమకూర్చారు. ఛాయాదర్శకుడు శ్రీనివాస్ శబ్దగ్రహణం కుల్దీప్ సింగ్ నిర్వహిస్తున్నారు.

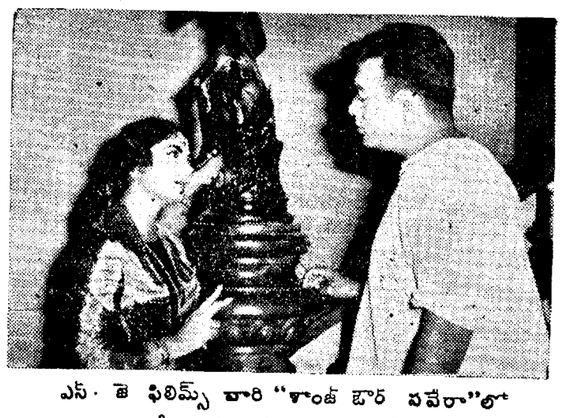

ఎస్. జె ఫిల్మ్స్ వారి "శాంత్ ఔర్ సవేరా"లో మీనాకుమారి మహమూద్

"జిద్దీ"

"జిద్దీ" చిత్రం ఔట్ డోర్ షూటింగును ఉదకమండలం, బృందావనోద్యానవనాలలో 8వ రోజులపాటు జరిపి నిర్మాత దర్శకుడు ప్రమోద్ చక్రవర్తి బొంబాయికి తిరిగి వచ్చారు. బృందావన్ ఉద్యానవనాలలో జాయ్ ముఖర్జీ ఆశాపరేఖ్‌లతో ఒక పాటను చిత్రీకరించారు.

జాయ్ ముఖర్జీ, ఆశాపరేఖ్, మహమూద్ కుశాలోచిత ధూమధామ్ నటిస్తున్న ఈ చిత్రానికి ఎస్. డి బర్మన్ సంగీతం సమకూర్చుతున్నారు. పాటలను హస్రత్ జైపురీ వ్రాశారు.

* * *

'సూర్జహాన్ జీవితగాథపై కె. ఆసిఫ్ చిత్రం'

నిర్మాత కె ఆసిఫ్ "సూరహాన్" గాథను చలనచిత్ర రూపంలో నిర్మించడానికి సన్నాహాలు చేస్తున్నారు. ఈ చిత్రం సినిమాస్కోపులోను, కలర్‌లోను నిర్మించబడుతుంది. ఈ చిత్రానికి "మాలికా-ఎ-హిందుస్తాన్ సూర్ జహాన్" అని పేరు పెట్టారు. జూలై మూడవ వారంలో నిర్మాణం ఆరంభమవుతుందని తెలుస్తోంది. దాశరథి వారాయణరెడ్డి అందించిన పాటలకు చలపతిరావు సంగీతం సమకూర్చారు. ఛాయాగ్రాహకుడు శెల్వరాజ్.

"ప్రసాద్ ఆర్టు ప్రొడక్షన్స్"

ప్రసాద్ ఆర్టు ప్రొడక్షన్స్ వారి నవ చిత్రంలో మొదటిసారిగా హైదరాబాదులోవున్న "వౌజ్ పహాడ్" దృశ్యాలను ఔట్ డోర్ షూటింగులో తీసుకుంటున్నారు. ఈ చిత్రం శ్రీ సారథీ స్టూడియోస్‌లో నిర్మించబడుతోంది. జటనగరాల పరిసర దృశ్యాలన్నీ రమణీయంగా కనిపించే చోట వౌజ్ పహాడ్ మీద చిన్న "జాపేజ్" సెట్టును కళాదర్శకుడు జి వి సుబ్బారావు నిర్మించారు. ఛాయాగ్రహణం వాగేశ్వరరావు పాట్యభార యల్ విజయలక్ష్మితో ఒక డాన్సును చిత్రీకరించారు. సాలార్ జంగ్ మ్యూజియం పద్ధతూ కొన్ని దృశ్యాలను దర్శకుడు ప్రత్యేకంగా చిత్రీకరించారు. దాశరథి వ్రాసిన "కవ్వాలి" పాటను కృష్ణకుమారితో చిత్రీకరిస్తారు.

ఫిలిం భారతి వారి "సరళ"లో నంద

అప్పాజీ

(4వ పేజీ తరువాయి)

మోగింది. అయవలో గగ్గోలం ప్రవేశించింది.

పిపాయిలూ తెల్లవారింది! మీకు రుతు మరణవారా వెంటనే పర్యస్తా వా మీ మీకు వెళ్ళి వాళ్ళు పిరికి పేయండి అన్నాడు అప్పాజీ.

అది యుద్ధపాద్యం కాదండీ మావిత యుగానులైన మహామంత్రికి మేము వారి తలపెట్టలేం పిపాయిలకంటాలు వడి కాయి

రాజద్రోహులు రాజాజ్ఞను పెడచెవి పెట్టి మీ స్వాధీనుడ్ని నేడు సమీపించారు ఛీ మీముఖాలు చూడటమే పాపం అటూ తన కళ్ళను తానే పొడిచుకున్నాడు అదృశ్యాన్ని చూడలేక అక్కడివాళ్ళు తాళాలు మూసుకుని వాళ్ళు పెరట్లోకి మహామంత్రి కళ్ళ వెంటర కంప్రవహిస్తోంది అప్పాజీ అంటూ మూర్ఛపోయాడొక పెనికుడు

మహారాజా అంటూ అరిచాడు దండ రాయకుడు పెరికుని వేషంలో వున్న రాయలను చూసి అంతా ఆశ్చర్య పడ్డారు వెంటనే నీళ్ళు తెచ్చి ముఖంపై చల్లారు రాయలకు తెలివి వచ్చింది.

"పడి" వారాయలు? ఎక్కడ ప్రేమగారా కాగడించుకోనియండి" అత్రంతో అప్పాజీ తన చేతులు చాచాడు అప్పాజీ తపోధనుడు జరిగినది నా సమక్షంలోనే నా అప్పాజీ అధు డె వాడా ఏమిటి వివరిత రాయలు అప్పాజీని ఆలింగనం చేసుకొని మోల్లున్నాడు

"బాధ పడకు రాజా అది నిర్భాగ్యం దానికి నీవు బాధపడు నీవు మాయమైనానని విని చాలా బాధపడాను నిన్ను వాళ్ళు చూడలేక పోయి నప్పటికి నా హృదయం తరిగిపోతోంది నిన్ను దరిలేర్చుకుంది అ తేలాలు" అప్పాజీ హృదయం శాంతించింది

"అప్పాజీ నేను పాపాత్ముణ్ని మీపట్ల నేను ఉంచిన ద్రోహం చేశాను ఇంతవరకు పైనికుని వేషంలో వుండి మీ చేతత్వయాన్ని రక్షించాను కాని అని శాశ్వతంగా మీకు దూరం కావటం చూసిన పాపాత్ముణ్ని ఎన్ని జన్మలెత్తి నా పాపం తీరదు అప్పాజీ" రాయలు బాధపడ సాగాడు

అది పాపంకాదు రాయా ఆంధ్ర సామ్రాజ్యాన్ని సుఖశాంతులతో పరిపాలించవలసిన మహారాజు యీ విధంగా చిన్న పిల్లవాడిలా యేడ్వటం సరుంజసం కాదు పూనుకో రాయా పూనుకో అప్పాజీ ప్రతిమాలాడు

"అప్పాజీ మిమ్మల్ని యీ స్థితిలో చూడలేనా? నీళ్ళు వుండి యెదుకు? రాయల హృదయం దహించుకుపోతోంది

"పూనుకోరాయా! ఒక పేద బ్రాహ్మణవంశంలో పుట్టి విజయనగర సామ్రాజ్యానికి మహామంత్రిని మీవంటి రాజో తమను పెంచి పెద్దజేసినరాజన్న ధన్యమైంది నా జీవితంలో మిగిలిన కోర్కె ఒక్కటే నూరేళ్ళు నా రాయలు యీ ఆంధ్రదేశాన్ని సుఖశాంతులతో వర్ధిల్ల జేయాలి! యీ నా కోర్కె మాత్రం నెరవేర్చు"

అప్పాజీ మీ చరమ కోర్కె తప్పక నెరవేరుస్తాను. మీ అంతిమ ఘడియల్లో మీ ఆత్మామాని నందేహం ఒక్కటి తీర్చండి యింతకూ ఆ శిశువాత్మకు పాల్పడ్డ వాంతకుడెవరు? రాయలు వల్లించాడు.

"అరహస్యం చెప్పడి కూడదు అది నాతోనే అంతరించాలి రాయా అరహస్యం చెప్పడం శేయస్కరంకాదు" జరిగిందేదో జరిగిపోయింది యిక ముందు అటువంటి ఘోరాలు జరగవని హామీనిస్తున్నా అంటూ అప్పాజీ రాయల చేతిలో చలనహితంగా ఒరిగిపోయాడు పున్నమి చంద్రుని కారుమేఘాలు కాళ్ళతంగా కప్పివుచ్చాయి విజయనగర సామ్రాజ్యం వెలుగు జ్యోతి అప్పాజీ అస్తమించాడు రాయల కుటుంబీకులకుటుంబీ జారిన అశ్రుధారకు తుంగభద్ర పొంగి పొర్లింది యానాడ్ విజయనగర సామ్రాజ్యం అనుదినం అప్పాజీ కోసం పరితపించింది కాని చివరకు మిగిలింది శూన్యం.

వేదబ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించి బాల్యంలోనే వేదరాని పాట్లుపడి వాడి వరపుత్రుడై విశేష ప్రజల్లో విజయనగర మహామంత్రి పదవి నొంది జగత్ఖ్యాత (శ్రీకృష్ణదేవరాయల కీర్తిప్రతిష్ఠలకు మూల కారకుడై ఆంధ్రజనుల అపార ఆదరణాభిమానాలు పొంది అఖండఖ్యాతి వార్జించిన రాయల అనుంగు అప్పాజీకి చివరికి దక్కింది హంతకుడు అనే మచ్చ విధివశాన ఆ మచ్చ అప్పాజీకి వచ్చింది! అలాగునే తన పర్యవసానం అని భావించిన రాయలకు లోకులిచ్చింది. కృతఘ్నుడు అనే విరుదు కాని ఎవరు దోహి అనేది చరిత్రమ అమూలాంగా పరిశీలిస్తే కాని నిజం తెలియదు దీని ఏమైనా అప్పాజీ విజయనగర అంధ్ర మహామంత్రియే గాక ప్రత్యక్ష దైవం అని అంగీకరించక తప్పదు .....

అప్పాజీవంటి మేధావులున్నంత కాలం మన భరతఖండం పర్యవ్యాప్తమై వర్ధిల్లగలదు.

రాగద్వేషాలు

అతి సామాన్యమైన ఓ విషయంలాగా మాట్లాడే ఐయటపెట్టుడు. మాటల సందర్భంలో మార్యాదారావు....

సుబ్బలక్ష్మి మందేదో మింగి తన్నిపోయిందట గణపతి చెప్పివాడై దేశాలు పట్టుకు తిరుగుతున్నాడట

నోటమ్మట నిగిరెత్తి పొగతోరింగులు వదులుతూ ఆనందువెన్నెలో డాబాపై తెల్లటి పరుపుమీద ఒయ్యారంగా పడుకున్నవి ఆ రెండు ఒలూ అపేక్షి తీరని తన మామూలు పాటకి దిగాడు

పాత్రలో....ఎన్నికలూనూ!

ఆ ఎన్నికల పేరు చెప్పి ఎవరెవరు రకరకాలు తన నెత్తిన దుమ్మెత్తి పోసిందీ మహా ఆవేశంతో చెప్పుకుపోతున్నాడు

....సుబ్బలక్ష్మి ఆత్మహత్య చేసుకుంది?

ఏ ఉన్మాదందో అంత వళ్ళుతెలియకుండా వచ్చి పడ్డాంచింది? లేకపోతే ఆమె కాపహించిన నెమ్మదియాటికి ఎవరికి ఎవరెవరు నొప్పి లాగా చారుణంగా? దాంతో ఎవరిలక్ష పోళ్ళనుదయించాయిలాలో. ఎవరు చెబుతారు వీటికి సమాధానం....మార్యాదారావుమినోవో....

"సుబ్బలక్ష్మిదావూ నా ఎన్నికలూ అంటూ సూర్యారావు మాటంటే తిరిగి యీ లోకంలోకి వచ్చినదాను.

"వచ్చి నప్పట్నుంచీ నేనే బాగుతున్నా వనపోసిన పిట్టలాగా,

కథానిక

నీ బ్రతుకుంక యింతేనా లేక పేళ్ళు పెడాకులూ ఏవైనా తలపెట్టే ఉద్దేశం ఉందా...."

మార్యాదారావుపంక ఆ పెన్నెల్లో చురచురా చూశాడు వెల్లకిలా పడుక్కుండి పంచెబుజాలో నవి తివులప్పగించాడు నక్షత్రాలవంక చూసూ ఉండిపోయాడు చాలాసేపు సుబ్బలక్ష్మి మరణానంతరం-గణపతి దౌర్భాగ్యతని ఒకపాలేదెప్పి వెంటనే ఈ ప్రశ్న అడుగుతాడనుకున్నా? అయితే రాళ్ళరాళ్ళ అయిదేళ్ళ పిమ్మట వచ్చిన మిక్కుట్టి మన్నిందడానికే వంకలి చుకున్నాను. ఎప్పుడు తేయీ సంకల్పం తలచితిలో మరో మలుపుగా యిలా అన్నారు

"సుబ్బలక్ష్మిని గురించి చాదావు నేను మరిచిపోయినట్టేలే సుబ్బిగ్గుడు జాపకం చెయ్యగానే కొంచెం బాధ పడాను. అయినా పెళ్ళి పెడాకులూ నూ చెయ్యాలనేమి నిశ్చయించుకోలేదు కలిసివాపటం లేదనుకో...."

అయితే కాగుపడకపోవు ఆ పాత్ర ఆ వేళాలను విశ్మరించలేక గడాలూ మీసాలూ పెంచుకుని దేశాలమ్మట తిరుగుతున్నావని భయపడ్డాకూడా సుబ్బలక్ష్మికి గణపతికి మధ్య అలుకున్న రాగల తల్లిచూసి కమిలిపోతావనుకున్నా కాని అద్భుతమంతటినిలే! అయినా నీగురించింకా గణపతికి కోపం పోయి ఉండదు...."

"మార్యాదారావు...." బాధతో అన్నాను "ఎందుకి రమ్యమైన నా సాధారణాన్ని నిష్కలుషితంచేసి పారేస్తున్నావ్ గణపతికి నాకు సంబంధించిన విషయం ఏమీ గోప్యంగా ఉండదు కనకనే నన్ని పోయేదనే అయినా యిప్పుడేదుకు అమె మనలో లేదనుకున్నావు. అతనికి మన స్పృహలులేవు కానీ

ప్రభల సత్యనారాయణ

గ్నిళలూ కుమిలిపోతున్న నా హృదయ అమె మరణం రహస్యాన్ని తెలుసుకోవాలని కుతకుతలాడుతుంది గద్గదికంగా అన్నాను

నీకుతెలుసు మార్యాదారావు ఇంత వరకూ సుబ్బలక్ష్మి నా హృదయంలో ఎటువంటి సానం యిచ్చి పూజించుకుంటున్నాను! అమె చచ్చిపోయిందంటే నమ్మలేకపోతున్నాను. జీవితంలో నా కొక్క ఉపకారం చేసిపెట్టు. ఆ వేదనా భరితమైన బలవన్మరణం గూడుతున్న రహస్యం నీకు తెలుసు బహుశా అందులో నీకు భాగంకూడా ఉండి ఉండవచ్చు మార్యాదారావు అరహస్యం నాకు చెప్పితీరాలి."

నా అరచేతుల్లో వణికిపోతున్న తన చేయిని కంపార్ మెంటులోకి లాక్కుంటూ మౌనంగా లోపలికెళ్ళి పోయాడు. మార్యాదారావు

"మార్యాదారావు.....చెప్పవూ...."

పెల్లెలోకి ఎక్కలేకుంటే అంత కదిలింది పగం ఎక్కువవాణ్ణి కిందకు దిగిపోతూ స్పష్టంగా దూరాను కంపార్టుమెంటు గోడకు తలవాల్చి మూతిపోతూ నిలబడ్డ మార్యాదారావు తేలుకుమాలుతో కళ్ళు ఒత్తుకోవడం!!

* * *

మూడు రోజులు గడవకుండానే మార్యాదారావుగారి నుంచీ ఉత్తరం వచ్చింది....

"రాజా—

లక్ష్మిని నీ వెంతగా ప్రేమించావో అంతకన్నా కోటిరెట్లధికంగా అమెకై పరితపించి పోయాను. అయిన వాళ్ళందరికీ కాకుండా పోయాను ఆ వేళానికే తండ్రి ఆస్థిలో చిల్లిగవ్వ పొందలేకపోయాను నీకు మరో పాకుదెప్పాను. నా ప్రేమను అమెకు వ్యక్తం చేసి మా వ్యవహారం ఓకోగానికి తెల్పియాలని నీ ఎలహోకోసం నే— నా మాటలు, వివరుకుడానే ఆదేరోజున నువ్వు నీ హృదయక్ష మాటాలు తెరచి సుబ్బలక్ష్మిని చూపించావు. పాస్థితి గమనించు....నా పాదాలక్రింద చిన్న యిసుక రేణువుకూడాలేదు కుప్పకూలి పోయామనిపాధారంగా అధఃపాతాళానికి ఒక్కటే నిశ్చయం. సున్నితమైన నీతిశ్యాలికి అలవడ్డవాడి నీ అలవ నమ్మ దేయలేకపోయా. తలవంచుకుని రగులుతున్న బంగారాలే తప్పించుకు తిరిగా-రాజకీయాలాపాకుదెప్పి, దేశాలు పట్టుకుని!

నాని నువ్వు??

దిరోధాతుడి వరకున్నా. పరమ నా కెన్నువని తెలుసుకుని స్థిరపడ్డా సుబ్బలక్ష్మిని పెళ్ళాడే అవకాశాన్ని దేవతలా జారవిడుస్తు—ఏ గణపతిని నమ్మి సుబ్బలక్ష్మి నాన్నిస్వాతో అవహేళన దేవేవాళ్ళమో ఆ గణపతికే పెళ్ళాడే ప్రయత్నాలు చేస్తూంటే నా తాతగారి వాడవై చూస్తూ ఉరుకున్నావు నా టంగా తనలభిప్రాయం వ్యక్తంచేసి అమె పాదభూతిలోపం సర్వం సమర్పించేశాను గణపతి ఎంత రాజకీయ పర్యటనలు ఉన్నా ఈ విషయాలు నా చెవులో దూరుతూనే ఉన్నాయి నా కళ్ళ నోటా వాళ్ళ నోటాను తానిత్రిగా యథాతథంగా గణపతి చెవులో దూరాయి అతనకు చాలా భయపడి పోయాడు కళాకారా చూశాతని పిలిచినను అవకాశం వచ్చింది ఓరాజు ఆ కళాకారాన్ని జరిగిన దారుణం ప్రాస్తున్నా రెండు మాటలలో....

నేనూ గణపతి సుబ్బలక్ష్మి ముగ్గురం పక్కలు పరచుకుని డాబాపై పడుకుని కబుర్లు చెప్పుకుంటూంటే వాళ్ళిద్దరికీ ఏదో ఎదురు వచ్చింది. ఎలాగోకాంది అటువుల్లా యిటువుల్లా వేశాను. తేలుపోకుండా అన్నికలలు విలిచి ప్రత్యక్షమైనట్టే నేను పూరిగా సుబ్బలక్ష్మిని బలపరిచాను గణపతి హడుమిగుతున్నాడు ఒక్కటే మాటన్నాను. "గణపతీ పిచ్చి పిచ్చి పేపాలు కట్టిపెట్టు రాజుగారి దగ్గర లక్ష్మి నిన్ను పెళ్ళి చేసుకున్నదంటే ప్రేమ పిచ్చెగి పోయిందా వాళ్ళు ఏకమైనన్నయినా కాయించుకోగలరు. మన్నవ దుకు పెట్టుకో తెవన్న జాతిలోకి లక్ష్మి నిజోరక అందనలేం "పరేశాని మన్నదీ...."

ఆ అవేళ లో లక్ష్మి"మరే....మరే" అటూ వాకు వంత పాడి పెళ్ళిగా చూశాడిద్దరికీ గణపతి రెడ్డిగారు లతో శ్రీమ అదిమి పట్టుకుటూ మెట్టు దిగి వెళ్ళిపోయాడు పోనూ లక్ష్మిని బాధామాటలన్నాడు మొగ వాళ్ళని పావులుగాచేసి అమె వదరంగ

(మిగతా 8వ పేజీలో)

అఫ్ఘనిసాన్ పాకిస్తాన్‌ల మధ్య వాణిజ్యోప్పందం

(8వ పేజీ తరువాయి)

వివాదం పాక్-అఫ్ఘన్ సంబంధాలను చికాకు పరుస్తూనే ఉంది ఇటీ ఉండగా 1961 మార్చిలో పాకిస్తాన్ సేనలు సరిహద్దు ప్రాంతాలమీద దెబ్బతీయడానికి పూనుకున్నాయి అదేడు ఆగస్టులో పాకిస్థాన్ అఫ్ఘన్ స్థానాలలో ఉన్న తమ వాణిజ్య ఏజెన్సీ కార్యాలయాలను మూసివేసింది పాకిస్తానులో ఉన్న తన వాణిజ్య ప్రతినిధుల కార్యాలయాలను మూయవలసిందిగా కాబూల్ ప్రభుత్వాన్ని కోరింది ఆ మరుసటి నెలలో ఉభయదేశాలకీ మధ్య రౌత్య సంబంధాలు భగ్నమయిపోయినయ్ ఇప్పుడు కుదిరిన ఒప్పందం పాక్షికంగా యకమయినదే ఎందుచేతనంటే మనకి పొరుగున ఉన్న రెండు దేశాలమధ్య సంబంధాలు కుదరబడటానికి ఈ ఒప్పందం అవకాశం కల్పిస్తున్నది పాక్ అఫ్ఘనిస్తాన్ సంబంధాలు తెడిపిపోవటం మూలంగా మన దేశాని అఫ్ఘనిస్థానుకీ మధ్య వ్యాపారలావాదేవీలకి అవరాయం కలిగింది ఇప్పుడు కుదిరిన ఒప్పందం మూలంగా ఈ వ్యాపారం పెరిగి మా మూలుగానూ అవకాశం ఏర్పడింది భారతదేశం అఫ్ఘనిస్థాన్ మంచి కాజాపళ్ళు ఎండబెట్టిన పళ్ళు తోళ్ళు చర్మాలూ ముఖ్యంగా దిగుమతి చేసుకుంటూ ఉంటుంది మనం అఫ్ఘనిస్థానుకి ఎన్నో రకాల సరుకులు ఎగుమతి చేస్తూ మొన్న పెహారాలులో పాకిస్తానుతో కుదిరిన ఒప్పందం ప్రకారం వస్తుతాలు చేసిన అఫ్ఘను మంత్రి మాటాడుతూ భారత అఫ్ఘనిస్థాను దేశాల మధ్య సరుకులు ఇచ్చిపుచ్చుకోటమే సహజమైనదనీ అన్నారు. ఇప్పుడు పాకిస్తానుతో ఏర్పడిన వివాదం ఫలితంగా వీరాన్య కూటమిలోనూ కలవాలనన్న అఫ్ఘనిస్థాను విధానం మరింత బలపడింది.